

Til:

Språkrådet,
Samferdselsdepartementet,
Statens vegvesen - region nord.

Vestre Jakobselv, 14. juni 2009

Språkrådets engasjement i stedsnavnskilting på kvensk

Norsk-Finsk Interesseorgan – NFI ber om kommentarer på dette brev.

Den 11 Juni d.å. ble det arrangert en "rundebordskonferanse" i Alta.

<http://www.altaposten.no/lokalt/nyheter/article266249.ece>

I en artikkel i Altaposten (se koblingen over) kan man lese at Språkrådet stiller seg til disposisjon for kvensk og samisk. Er dette korrekt?

Skal Språkrådet påvirke Samferdselsdepartementet for å få fortgang i stedsnavnskilting på kvensk og samisk?

Er dette Språkrådets oppgave? Når ble Språkrådet kvenenes samarbeidspartner?

Når man leser målsettingene for Språkrådet så er det *norsk* språk som er rådets ansvarsområde.

Det er vanskelig å forstå Språkrådets innblanding i språklige utfordringer som er totalt forskjellig fra norsk.

Hvilken betydning vil språkrådets deltagelse i kvensk/samisk ha for den økonomiske situasjonen ved Språkrådet? Blir der utlyst nye stillinger?

NFI ønsker å presisere overfor Språkrådet at når det gjelder skilting av stedsnavn på kvensk, forankret i europeiske rammekonvensjoner, så forventes det at konvensjonens retningslinjer og hensikt blir etterfulgt. Det forventes også at Språkrådet forholder seg til den *offentlige* betydningen av begrepet "kven" og hvem som faller inn under begrepet. "Kven" som begrep ble offentlig i 1998 ved statens ratifisering av den europeiske rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter.

Der finnes bare ca 1% etterkommere av den finske innvandring før 1940 som pr i dag påberoper seg beskyttelse etter konvensjonen. I realiteten består minoriteten bare av noen hundre enkeltpersoner jevnt spredt i hele landet. Disse ønsker å være "kvener". Der finnes ingen byer, bygder eller tettsteder med det som etter konvensjonen kan betraktes som "kvenske folkegrupper".

Behov for skilting på "kvensk" er derfor en kunstig (akademisk) skapt situasjon, uten reelle behov blant noen kjente befolkningsgrupper.

STATENS VEGVESENS UTSETTING AV SKILTING PÅ KVENSKE I TRÅD MED KONVENSJONENS RETNINGSLINJER

Språkrådet skal angivelig henvende seg til samferdselsdepartementet for å få fortgang i stedsnavnskilting på "kvensk". På hvilket grunnlag?

Etter det NFI forstår av konvensjonene er det ikke riktig å si at Statens vegvesen trenerer skilting på "kvenske" stedsnavn. Fordi etaten, i tråd med konvensjonen, avventer med skilting inntil dette i *tilstrekkelig grad blir etterspurt av befolkningen* på de aktuelle steder. Dette er en helt riktig beslutning.

Den politiske beslutningen er allerede utført ved Stortingets ratifisering av konvensjonen (1998).

Derfor er siste tiders kommunale politiske vedtak om skilting uvesentlig da disse uansett ikke kan underkjenne statens ratifisering eller konvensjonens retningslinjer om slik skilting.

Det er det *praktiske* med skiltingen som eventuelt gjenstår *dersom* etterspørsel fra de *fastboende* på de aktuelle stedene etterlyser slik skilting og at det finnes historikk på at dette stedsnavn er i bruk på minoritetsspråket ("kvensk").

Statens vegvesen forholder seg således korrekt til konvensjonen da NFI ikke kjenner til at Statens vegvesen har mottatt tilstrekkelig etterspørsel om "kvensk" skilting fra fastboende kvenske folkegrupper i for eksempel Kariel.

Statens vegvesen skal uansett *ikke* besørge skilting før kriteriene i henhold til konvensjonen vurderes som tilfredsstillende. Det er langt frem før, om i det hele tatt, man kan betrakte kriterier for skilting på "kvensk" som tilfredsstillende oppfylt (i.h.t. konvensjonen). Årsaken er at når kvenske befolkningsgrupper i praksis ikke eksisterer så finnes naturligvis heller ikke tilstrekkelig etterspørsel etter kvenske stedsnavnskilting!

Situasjonen er i dag snudd på hodet fordi statens navnekonsulent *på egenhånd* utvikler kvenske stedsnavn for deretter å presse politikere til å fatte vedtak om skilting! Dette er en meget kritikkverdig situasjon. Dersom "kvenske" grupper bosatt på de aktuelle steder ønsker hjelp til skrivingen av de muntlige benyttede stedsnavn på minoritetsspråk så er det statens navnekonsulent sin oppgave å hjelpe til. Det er ikke navnekonsulentens eller andre utenforståendes ansvar å konstruere eller kreve skilting på minoritetsspråk for steder som er eller ikke er bebodd av "kvenske grupper".

NFI kan dokumentere at i de få tilfeller der politikere i Finnmark og Troms har fattet vedtak om skilting på "kvensk" så er disse vedtak ikke i tråd med konvensjonens retningslinjer og hensikt. Konvensjonen er klar på at det *kan* kreves skilting på minoritetsspråk når det er *tilstrekkelig etterspørsel* og at stedsnavnet er i bruk. Kravet skal naturligvis fremmes av minoritetsgruppen som bor på det aktuelle sted, ikke av statens navnekonsulent. Bortsett fra statens navnekonsulent, Irene Andreassens stadige purringer, er det ikke registrert noe som med rimelighet kan betraktes som "tilstrekkelig etterspørsel" av stedsnavnskilting på "kvensk".

Den del av befolkningen i Finnmark og Troms, som er av finske etterkommere, har historisk *ikke* anerkjent eller ansett "kvensk" som sitt språk. Tvert i mot så er der dokumentert over 100 års motstand mot kvenbegrepet om de finske etterkommere og "kvensk" om det finske språket.

Følgelig kan der heller ikke eksistere "kvenske" stedsnavn blant denne del av den norske majoritetsbefolkning. De "kvenske" stedsnavn som statens navnekonsulent viser til er således ikke i bruk av befolkningen på de aktuelle steder.

Som eksempel kan nevnes bygda Kariel (1 km øst for Vestre Jakobselv i Vadsø kommune).

"Kariel" er det stedsnavn befolkningen selv benytter og identifiserer seg med.

Statens navnekonsulent har på eget initiativ konstruert et "kvensk" navn på bygda. Hun har lagt press på (brukt konvensjonen som begrunnelse) Vadsø kommune til å vedta "Karielli" som det "kvenske" navnet på Kariel.

Det kan også nevnes at bygdas befolkning ikke er blitt forespurt...

Slike vedtak virker forståelig nok provoserende og skaper naturligvis irritasjon blant befolkningen.

NFI kan ikke se at disse vedtak er i tråd med konvensjonen som uttrykker at navn som *er i bruk blant befolkningen* kan kreves dersom der er *tilstrekkelig etterspørsel*.

Kariel har ingen kvensktalende personer og der finnes ingen kunnskap om at det har bodd noen kvensktalende i bygda. Der finnes forøvrig heller ingen "kvener" bosatt i Kariel pr i dag. (I alle fall ikke et antall som kan betraktes som tilstrekkelig). Kariel er i hovedsak (98 %) bebodd av etterkommere av den finske innvandring rundt 1850. Disse anser seg som norske og en del av majoritetsbefolkningen.

Kariel er her benyttet som et reelt eksempel. Dette eksempelet kan benyttes på samtlige av de steder i Finnmark og Troms der det pr i dag er fattet politiske vedtak om kvensk skilting! Meget betenkelig.

Språkrådet må være oppmerksomme på at å **presse** "kvenske" stedsnavn på steder der befolkningen *ikke* har etterspurt slik skilting vil virke særdeles provoserende og lite gunstig for den sosiale situasjonen mellom den norske befolkningen og de ytterst få som påberoper seg den beskyttede kvenske minoritetsstatus.

Identitet er noe som føles av den enkelte og skal ikke presses over hodene på folk.

Dessverre opplever vi for tiden en form for akademisk kvensk identitetsbygging som ikke ligger naturlig til 98 % av de norske etterkommere av finsk innvandring.

Der er 50 til 100.000 etterkommere av den finske innvandring i landet. Blant disse har bare noen hundre personer påberopt seg konvensjonen. Disse er fåtallige, spredt over hele landet, og skal eksklusivt etter eget ønske ha den kvenske benevnelsen.

Det offentlige navn på disse som påberoper seg konvensjonen er "kvener" og deres nye språk kalles av det offentlige for "kvensk".

Ingen andre personer, grupper eller steder skal benevnes kven eller betraktes som kvener med kvensk språk.

Mvh

Stig R Thuv

Leder, Norsk-Finsk Interesseorgan

Tlf 9306 4001

www.norskfinsk.no